

AKADEMSKI GLAS

INFORMATIVNO STROKOVNI LIST

Izhaja vsak teden. — Mesečna naročnina za akademike 5 Din, za vse druge 6 Din. Za inozemstvo 10 Din. Rokopisi se ne vračajo.
Uprava in uredništvo: Ljubljana, Grubarjevo nabrežje 16. — Ček. račun: Ljubljana št. 16.465.

Naše pravice in dolžnosti

Gorje onemu, ki si resnici ne upa pogledati v obraz!

Ovrgli smo staro dogmo, da naj inteligenca pomeni boljši kruh, zapustili prakso, da naj idealizem in delavnost traja le do trenutka, ko človek sede h koritu, vidimo, vemo in čutimo, da so naše šolanje, naše znanje, ves naš prosep, pot in želja našega ljudstva, kmeta, delavca, malega človeka; izšli smo iz naroda in narodu hočemo in moramo vrniti pomnoženo in požlahtnjeno, kar smo od njega prejeli. Proklet bodi tisti, ki izkorišča delo, krvave žulje in potno čelo ljudstva za svoje osebno razkošje. To je naša legitimacija, to nam daje pravico in dolžnost, govoriti in sodelovati na vseh poljih narodovega življenja, to nam daje pravico in dolžnost, hvaliti in odobravati, kar je dobrega in plemenitega, grajati in bičati, kar je gnilega, umazanega in koruptnega.

Ker hočemo našemu ljudstvu, naši domovini, naši državi dobro, ker nismo navajeni gledati vsakega problema, vsakega pojava, vsakega dela skozi očala osebne koristi in možnosti zaslužka, ker smo še zmožni in voljni idealnega dela, boja, žrtev, — odrekamo vsem in vsakomur pravico, da nam podtika namene, katerih nimamo, da nas uči patriotizma in državotvornosti. Zlasti si tega ne dopustimo od onih, ki jim je jugoslovenstvo, državotvornost in nacionalizem kolosalna kupčijska zadeva, od onih, ki mislijo, da imajo patent na nacionalnost in ki zatrjujejo, da so edini avtentični interpreti jugoslovanske ideje. Kje so bili ti gospodje tedaj, ko se je Jugoslavija ustvarjala? V dobrovoljskih legijah jih ni bilo! Mednarodni agitaciji za Jugoslavijo v Švici, Parizu, Londonu itd. se niso pridružili, kljub temu da bi to lahko storili. Sedeli so doma s potnimi listi v žepih in čakali, kdo bo zmagal! Prav zanimivo bi bilo vedeti, kje bi bili oni danes, če bi zmagale centralne sile.

Naš narod je globoko demokratičen, ljubim svobodo, je delaven in skromen, vseskozi državotvoren in zmožen tudi žrtev! To naj si zapišejo za uho vsi tisti veliki in mali, ki bi se šli radi po tihem ali na glas Duceje in Führerje, pa bodisi v črnih, modrih, zelenih ali rdečih srajcah. Tisoč let in še več je slovensko ljudstvo ohranilo kljub vsemu pritisku, trpljenju in suženjstvu svojo visoko in pošteno narodno zavest, jekleno prizadevanje ter neomajno vero v svoje odrešenje in svobodo. In kdo ste vi, ki bi radi danes sumničili to pošteno, zdravo, trdo in ponosno ljudstvo, da se je izneverilo idealom svojih dedov? Ali ne delate tega zato, ker vam gre to v kramo, ker bi drugače sploh ne imeli raison d'être, da ste!

Največja nesreča za narod, največja nevarnost za državo je, ako se hoče režim istovetiti z državo. Politiki so ljudje, se lahko motijo, so lahko nesposobni, nezmožni, koruptni, gnili. Kot taki so izpostavljeni omalovaževanju, kritiki, blatenju, jezi in

sovraštvo onih, ki jih zastopajo. — država pa mora ostati visoko nad vsem tem, od vseh ljubljena, spoštovana in branjena! Zato je tisti, ki izkorišča državno oblast v kakršnikoli obliki, tisti, ki hoče istovetiti svojo osebo s funkcijo države, prvi, ki spada pod zakon o zaščiti države!

Socialna pravičnost je temelj države!

Kako bo kmet ljubil svojo domovino, s kakšnimi čustvi jo bo branil, če mu boben poje pred hišo, če vkljub trdemu delu in pošteni volji ne bo mogel obdržati zemlje, ki kot svetinja prehaja iz roda na rod... Kako se bo delavec brigal, kako zanimal za državo, če mu celodnevno garanje v rudniku ali tovarni ne bo moglo prehraniti njega, žene in lačnih otrok... Kako naj se uradnik žrtvuje, dela za procvit in napredek države, če v rokah drži redukcijski dekret, kako naj se mladina, dijak, akademik, navdušuje za ideje države, če ne

ve, kje bo drevi večerjal, kje jutri kosil, če kljub vsej pridnosti, delu in volji ni nade za izobrazbi primerno zaposlitev?

Naša zemlja, naša domovina, naša država je bogata dovolj, da ima za vse sinove dovolj kruha, toda na pošten način se pri nas ne da zaslužiti milijonov! Nihče nima pravice kopičiti si bogastvo, nihče ne sme imeti po dve, tri ali še več mastnih služb v času, ko toliko in toliko soljudi nima brez lastne krivde najpotrebnejšega. Nočemo napadati pavšalno nikogar, kar vemo, vidimo in mislimo, bomo povedali naravnost. Podtikavanja in sumničenja v kakršnikoli obliki odklanjamo, nočemo delati nerazpoloženja proti nobeni oblasti, redu, socialni plasti ali sloju naroda, imamo pa pravico in dolžnost pred Bogom, narodom, zgodovino in zakonom udariti po onih, ki hočejo žrtve, trpljenje, grmade kosti in kri, žrtvovano od najboljših mož za našo svobodo uporabiti kot trgovsko blago!

Z.—

Elektrotehnika bo oddajala!

Ljubljana, 26. januarja.

Informirani smo, da hoče visokofrekvenčni laboratorij elektrotehničnega instituta oddajati program ljubljanske radiooddajne postaje na nizkem valu. Izvemo tudi, da bi bilo to zelo zaželjeno, ker se v nekaterih vzhodnih predelih dravske banovine naša kukavica zelo težko čuje — na manjših aparatih menda sploh ne. Ker se nismo imeli prilike še natančneje informirati na me-

rodajnih mestih, prinašamo vest z vso rezervno.

Vsekakor pa se nam zdi, da je to v zvezi z novo ustanovljenim Akademskim Radioklubom, ki se je formiral v okviru znanstvenega odseka AKE. (O tem poročamo na drugem mestu.) Ne bomo se dosti motili, ako vidimo v vsem tem zopet incijativnost našega priznanega radio strokovnjaka prof. ing. M. Osane, ki si brez njegovega imena naše kukavice ne moremo misliti.

Elitni reprezentančni akademski ples

bo 3. februarja zvečer v »Unionu«.

Nj. Vel. kralj Aleksander I. je sprejel pokroviteljstvo nad elitnim reprezentančnim akademskim plesom, ki bo dne 3. februarja t. l. zvečer v vseh prostorih »Uniona« v Ljubljani. Prireditveni odbor prosi vse kolege in kolegice, da se polnoštevilno udeležijo te elitne akademske prireditve in da pripeljejo s seboj svoje prijatelje in znance. Čisti donos prireditve je namenjen Univerzitetnemu zdravstvenemu fondu in pa Akciji za univerzitetno knjižnico.

YMCA na naši univerzi

V sredo 24. t. m. se je vršil v damskem salonu kavarne Emone informativni sestanek YMCA (Young Man Christian Association). Pri nas naj bi se imenoval klub »Krščansko združenje mladih ljudi«. Govorili so univ. prof. dr. Jakob Kelemina, angleški zastopnik centralnega združenja v Londonu Mr. Sitters, zastopnik sličnega čehoslovaškega združenja i. dr. YMCA, ki ima svoje organizacije po vsem svetu, je

izšla iz angleškega protestantizma. Mnogo odmeva je našla zlasti v Ameriki. Osnovana je na močnem kapitalu, ki ji daje sredstva za socialni program. Tudi Beograd in Zagreb imata že YMCA organizacije.

APZ v etru

Dne 23. februarja nastopi naš Akademski pevski zbor v radiu s koncertom slovenskih narodnih pesmi. Koncert bodo prenašale vse evropske radio-postaje potom centrale v Ženevi. Prepričani smo, da bo ta koncert tudi v mednarodnem glasbenem svetu pomenil močno afirmacijo našega odličnega zbora.

VSE, KI SE NISO PORAVNALI NAROČNINE, PROSIMO, DA TO TAKOJ STORE. NE DELAJTE UPRAVI NEPOTREBNIH STROŠKOV IN ZAVEDAJTE SE SVOJIM DOLŽNOSTI DO LISTA. — TOVARIŠI AKADEMIKI LAHKO PLAČATE NAROČNINO PRI VRATARJU UNIVERZE, KI VAM BO IZSTAVIL NAŠE ORIGINALNO POTRDILO.

Z reprezentančno organizacijo ne bo nič

Naš list je že nekajkrat sprožil vprašanje reprezentančne organizacije in utemeljeval nje potrebo. V teku zadnjih mesecev pa so to potrebo pokazali tudi nekateri dogodki, ki so slušateljstvo ljubljanske univerze našli nepripravljeno za skupno borbo.

Pokazalo pa se je žal tudi, da med slušatelji ni prave volje in razpoloženja za tako organizacijo. Zlasti zadene to odbore naših strokovnih društev. Znano mi je, da so bila pravila za novo reprezentančno organizacijo napravljena že pred poldrugim mesecem in da so bili delegati strokovnih društev z njimi zadovoljni. Toda do danes se še ni našel junak, ki bi ta pravila vložil na rektoratu, da jih potrdi. Mesto tega so zadevo spravili na meddruštven sestanek vseh strokovnih in kulturnih društev, na katerem so si o njej močno belili glave voditelji

naših društev. Kakor skoraj na vseh takih meddruštvenih sestankih, tako tudi na tem ni moglo priti do soglasja. Še vedno so po vodstvih naših društev ljudje, ki so navajeni načelno odklanjati vse, kar predlaga drugi, ki je kulturno drugače pobarvan, pa čeprav bi morda sam isto predlagal, če bi ga oni ne prehitel. V takih okoliščinah seveda ni mogoče priti do skupnega nastopa. Tako tudi ta meddruštveni sestanek ni prišel z strani reprezentančne organizacije niti korak dalje.

Zdi se mi po vsem tem, da vprašanje reprezentančne organizacije za letošnje študijsko leto lahko vržemo med staro šaro.

Morda drugo leto sploh ne bo nikogar, ki bi v njej brskal in bo tako vprašanje reprezentance na zelo miren način zginilo s sveta.

... življenje tam doli je res strahovita farsa

Iz pisem Ivana Cankarja.

Tretjemu pismu, ki smo ga objavili v zadnji številki »Akademskega Glasu«, sledi, kakor se more ugotoviti iz poslovnih knjig g. S.-ca, spoduje pismo, ki nima datuma. Cankar ga je moral napisati nekaj dni pred 24. marcem 1900. Tako je namreč datiran odgovor nanj.

Brez datuma.

Blagorodni gospod doktor!

Ravno sem Vam hotel pisati, ko sem prejel razglednico, na kateri ste bili podpisani tudi Vi. To me je, ne vem zakaj, nekoliko ženiralo. — Na Dunaju sem dobil nekoliko opravila, ki nekoliko diši po žurnalistiki; ali to je grenko, grenko. Morda bo boljše, toda moje sedanje delo je »Handlangerarbeit« in če bi imel še toliko duhá in duhovitosti, ne bi vedel nikamor s temi čednostmi. In táko delo grozno mori. No, kljub temu me bo držalo za silo nad vodo. — ...Zdaj študiram tako, da se za svojo prihodnost ne bojim in da imam tudi mnogo več upanja, ob svojem času poplačati svoje dolgove do krajcarja. Prihodnji semester bom lahko reflektiral na podporo od »Slov. podp. društva«, držal se bom tega

bedastega žurnalističkega dela in tako mi pač ne bo treba več pumpati. Prvo svojo knjigo, ki jo prodam, mislim, da bom že lahko posvetil svojim upnikom... Tega Vam ne pišem v tolažbo, ker vem, da niste tesnosrčni. Vzrok je drug. Jaz sem brez najmanjših podpor živel par let tako slabo, da sem moledoval na vseh koncih in krajih in da sem prišel vsled tega v najslabši kredit, kar ga je imel kdaj kak slovenski literat. Da bi ne bilo tega, bi bil tudi moj literarni ugled precej drugačen, kakor je... Pisal sem sentimentalne pesmi in zato je bila moja dolžnost živeti od zraka. A jaz človek nedostojen, tega nisem znal ter sem — shoking! — pumpal. Zato je moje ime omadeževano in prati ga moram sam. Nikakor ne bom pustil na sebi teh madežev, zakaj prvi pogoj literarne slave je, da plača človek svoje dolgove. Dokler nima primerne življenjske pozicije ostane nadebuden mladenič in nič drugega. Ta nazor je razširjen in neomajen in to je vzrok, da se tako dolgo opravičujem, predno Vas prosim podpore. Jaz ne mislim ostati nadebuden mladenič in zategadelj bom gledal, da plačam čim prej kar sem dolžan. — Videli

ste torej tudi Vi mojo dramo. To je moj prvenec, napisan pred enim letom in zato me nikar ne sodite po njem. Zdaj pripravljam satirično farso: spravil bom na oder tisto ljubljansko družbo, o kateri pravijo, da je cvet naše inteligence, kvintesenca slovenske kulture in poklicana vodnica v naših literarnih in političnih — predvsem političnih — težnjah. Karikiral sem jako malo in tega tudi treba ni bilo. Kdor piše pri nas po resnici, pravijo, da karikira; to ni nič čudnega, zakaj življenje tam doli je res strahovita farsa. — Ali ste videli kaj doleti poštenega literata na stare dni? »Slovenec« me je hvalil! In celo kaplan Finžgar! Prej bi pričakoval sodnega dne kot kaj facega. Če bo šlo to tako naprej, bom pričel dvomiti nad svojim talentom. Danes bi Vas ne prosil ničesar in menda sploh ne več; ali za »Jak. Rudo« nisem dobil ničesar; poslal sem v »Zvon« dvojce novel in nisem dobil ničesar, ker sem »Nar. tiskarni« dolžan; prosil sem podpore »pisateljsko podp. društvo« in nisem dobil zopet ničesar. Ne pomaga mi nič, če si izrabim glavo in prste... najneprijetneje mi je, da živim v velikem mestu in da n. pr. niti enkrat vso zimo — pač enkrat sem bil v gledališču! — Tu se igrajo najlepše drame in nastopajo najslavnejši igralci, človek pa mora biti doma. — Oprostite, da je pismo tako naraslo in kljub tej novi prošnji ne imejte slabega mnenja o meni.

Z odličnim spoštovanjem

Ivan Cankar.

*

K pismu se nam zdi potrebno dodati nekaj opomb. Objavljamo ga po okusu »jare gospode« morda v nekako nedostojni širini. Toda okus te gospode ni za nas nikaka norma, zlasti še ker čutimo, da nam je autor mnogo bližji, nego »družbi izbrušenega okusa«. Iz naše srede je in zato je morda upravičeno razumeti ga po pameti in logiki našega mišljenja, ki je v marsičem sličen onemu, v katerem je živel Cankar. Tudi mi smo »nedostojni ljudje«, zakaj v »nedostojnih besedah« si drznemo videti velikega genija slovenske zemlje.

Cankarju je kruhoborstvo in vse kar je z njim v zvezi duhamorno. Žurnalistika mu more sicer dati košček kruha, toda kaj naj pri tem počne s svojim genijem, čigar poslanstvo je ustvarjanje. Fizično življenje je le v breme in oviro poletu duha.

Nedostojnost imenuješ nekaj, ker si neskončno daleč od razumevanja genija, ker

Električna smrt

V sredo zvečer je na debatnem večeru AKE (Akademijski klub elektrotehnikov) predaval g. prof. dr. Alfred Šerko o gornji temi. Na našo prošnjo nam je zanimivo predavanje radevolje prepustil v ponatis.

Ako govorimo o vplivu električnega toka na živalski, odnosno človeški organizem, moramo razločevati med slabimi, nizko napetimi in močnimi, visoko napetimi toki.

Dočim se poslužuje prvih, to je slabih tokov, medicina v diagnostične in terapevtske svrhe in operira z njimi elektrofizilogija pri proučevanju funkcij živčevja in njegovih eksekutivnih in receptivnih organov, so visoko napeti toki, s katerimi operira v prvi vrsti elektrotehnika, živalskemu organizmu v toliki meri nevarni, da se bavi z njimi medicina le v toliko, v kolikor so vzrok težkih poškodb človeškega organizma odnosno njegove smrti.

Dočim spadajo torej nizko napeti toki v vsakdanjo manipulacijo zdravnika, kot smotreno sredstvo za ugotovitev določenih bolezni, zlasti bolezní živčevja, ali pa za

zdravilno vplivanje na oboleli organizem, pridejo visoko napeti toki za medicince v poštev le kot vzrok težkih poškodb in smrtnih nesreč.

Vas, gospode elektrotehniko, bo seveda predvsem zanimalo slišati o posledicah, ki nastopijo, ako pride človek v kontakt z visoko napetim električnim tokom, kakor je v rabi v električnih centralah in industrijskih obratih. Za to Vam ne bom govoril o problemih elektrofizilogije, elektrodiagnostike in terapije, marveč se omejil na tema:

Električni tok kot vzrok smrti.

Da je električni tok v stanu uničiti v hipu človeško življenje, je dejstvo, ki mi ga ni treba šele utemeljevati. Vsakdo od Vas ve, da je blisk, ako zadene človeka kot strelo, smrtnonevaren pojav, in znano Vam je pač tudi, da se vrše justifikacije v nekaterih državah severoameriške unije z visoko napetim električnim tokom. In v teku Vaše bodoče prakse bo mogoče ta ali oni od Vas sam priča smrtno nžgode vsled kontakta z visoko napetim električnim tokom. Kot elektrotehnični inženjerji boste imeli

v svojem življeju vedno posla z električno energijo in povsem razumljivo se mi zdi, da Vas je želja zvedeti kaj več o njenih pogubnih učinkih na človeški organizem.

Vprašnji, ki vas zamoreta v tem oziru v prvi vrsti zanimati, se glasita:

1. Kateri in kakšni toki so človeku nevarni in 2. Kako vplivajo ti toki na človeški organizem.

Navadno se smatra, da je nevarnost električnega toka odvisna samo od njegove napetosti, t. j. potencialne diference. Gotovo je res, da so toki tem nevarnejši, čim višja je njihova napetost, po drugi strani pa se ne sme prezreti dejstva, da igrajo v tem pogledu tudi še številni drugi momenti odločujočo ulogo. Zgodil se je namreč slučaj, da je električni tok 65 Voltov napetosti usmrtil človeka, dočim je bil v nekem drugem primeru tok 5000 Voltov brez resnejših posledic.

Kako se da to razložiti?

Opazovanja na električno ponesrečenih, na električno justifikiranih, in električni poizkusi na živalih so pokazali, da je efekt električnega toka na živalski od-

si v primeri z njim neskončno majhen, ker si s svojo pametjo obsojen živeti v svetu drugih zakonitosti in iz tega svojega ocenjuje s svojo mero neki tuj svet.

Prvenec, ki ga v pismu omenja, je njegov »Jakob Ruda«. V drugem delu napoveduje satiro na neki sloj naše meščanske družbe. Danes ta sloj še ni mrtev, zato so te Cankarjeve besede po štiriintridesetih letih prav tako aktualne in življenjske kot v njegovi dobi. Označil jo je kot »cvet naše inteligence« in vodnico v naših predvsem političnih težnjah. Odkrita in jasna je njegova beseda, ki nikdar ne išče ovinkov, nikdar dekorativnih form, v katere naj se skrrije. — Napovedana satira je izšla naslednje leto pod naslovom »Za narodov blagor«.

Pč.

Aktivnost elektrotehnikov

Ustanovili so radio-klub.

Iz elektrotehničnega instituta izvemo, da se je v okviru Akad. kluba elektrotehnikov formiral Akad. radio klub z široko zasnovanim programom. Predvsem hoče vzbuditi večje zanimanje za tehniko slabih tokov, ki je doživela v radiotehniko, medicini etc. ogromen razmah. Ker iz gmotnih razlogov ni naš visokofrekvenčni laboratorij na višku, moramo iniciativnost elektrotehnikov pozdraviti. V spontani aktivnosti akademske mladine vidimo najboljšo afirmacijo naše univerze.

ČETRTINSKA VOŽNJA NA EKSKURZIJAH.

Zaradi mnogo zlorab, ki so se vršile pri uporabljanju četrtinske vožnje, ki so dovoljene ekskurzijam, je rektorat odredil, da mora prijavo za četrtinsko vožnjo najprej vidirati dekan in šele potrjeno od dekana jo sme sprejeti kvestura.

Slušatelje opozarjamo, da tolmačijo zadnjo naredbo prometnega ministrstva o trikratni polovični vožnji domov različno: nekatere postaje stoje na stališču, da je treba izrabiti ugodnost o Božiču, Veliki noči, na koncu in v začetku šolskega leta, toda ne v določenem roku; druge pa izdajajo polovične karte brez ozira na počitnice, dokler objava ni izrabljena. Umestno bi bilo, če bi katero strokovno društvo, ker nimamo reprezentančne organizacije, poslalo na prometno ministrstvo dopis s prošnjo, naj izda interpretacijo dotične naredbe.

AKADEMKINJE IMAJO SVOJO SOBO

Veliko tovarišic je med nami, ki se vozijo, ki stanujejo daleč ali pa v nezakurjenih sobah. Prve po prihodu v mesto, če nimajo predavanj, ne vedo, kam bi šle, ter zato postopajo po ulicah v slabem vremenu ter tratijo dragoceni čas. Tudi one, ki so daleč, ne utegnejo vedno domov, če nimajo predavanj zapovrstjo. V mrzlih sobah se pa težko študira.

Končno imamo svoj lokal! Nekateri izmed naših gospa so nam pripomogle, da se je pod okriljem »Kola jugosl. sester« osnovalo »Zavetišče akademkinj«. To njihovo akcijo moramo kar najtopleje in s hvaležnostjo pozdraviti.

Tovarišice bodo v toplo zakurjenem lokalu študirale, prebirale časopise in revije. Pa ne samo to. Med nami se bo razvilo pravo tovarištvo in v medsebojnih razgovorih,

katerih se bodo lahko udeleževale tudi druge tovarišice, se bodo obravnavala vprašanja, ki se tičejo nas vseh. K tem razgovorom bomo skušale pritegniti tudi zastopnice vseh naših žen ter jih zainteresirati za naše težnje in potrebe, zlasti za našo veliko težnjo po lastnem kolegiju.

Tovarišice, ki bi se interesirale za »Zavetišče«, naj se javijo vsak dan od pol 10. do pol 12. ure v zavetišču, Napoleonov trg št. 4 (vogalna hiša), za univerzo.

Ni dolgo, kar se je sprošila misel za dom, ki je našim akademkinjam tako nujno potreben, pa so se že odzvala dobra srca. Za to veliko delo se niso javile samo akademkinje, odzvala se je tudi cela javnost. Uspeh je tu. Dosegle smo, da imamo sobo, ki naj bo temelj našega doma.

Ta soba naj bo zavetje prav vsaki, bodisi tega ali onega prepričanja. Zavedajmo se, da so potrebne pomoči ene kakor druge.

Naši bravci se oglašajo . . .

V štev. 2. »Akademskega glasa« z dne 14. januarja se je oglasil tov. Zk in pričel z vprašanjem, ki ni malokrat v debatah, in sicer o študiju žensk na univerzi, češ, da na ta način ženske poslabšujejo izgled moških na zaposlitev. Da, baš s pravo besedo si prišel na dan — za nič drugega ne gre, kot zgolj za moško sebičnost, ki ne tiči le v tebi, ampak skoro v večini.

Poglej nekoliko na višje službe, ki jih opravljajo ženske! Ali ne izpolnjujejo svojih dolžnosti v svojem stanu kot moški? Ali niso kos svoji službi? Bodimo odkriti — kot si se izrazil ti — in priznajmo, da je ženska kakemu višjemu poslu bolj kos kot marsikak(!) moški. Če pogledaš nekoliko v svet, boš to priznal. — Če pa pogledamo s stališča, kot si ga vzel ti, t. j., da ženska odjeda moškemu kruh, se pa vprašaj: »Ali nima ženska tudi pravice do koščka kruha? Rekel boš morda, naj ostane doma, pomaga materi in naj čaka!? Na koga? Na moža? Nekoliko smešno je to. Danes naj čaka dekle doma, da pride odkod mož in jo poroči? Ni tako, dragi tovariš! Vidiš statistike vseh držav in povsod: več žensk kot moških. Torej kaj bi bilo ukreniti, da bi bilo prav? Ženske, praviš, naj ne študirajo, naj ne pridejo v službo! Kaj potem z onimi, katerim ne bo sreča mila, da bi prišel njih »vitez« in jih po-

ročil? Odgovori tovariš, kaj naj bi bilo z onimi?

Če pogledaš v zgodovino, boš res videl, da je le redko katera žena prodrla na višje mesto. Tako je bilo one čase, ko je bila žena tako rekoč sužnja možu. Dandanes je nekoliko drugače — ženska je prišla nekoliko dalje. Odprta so ji vrata najvišje učenosti in prepričan bodi, da se pred njo ne bodo več zaprla. Za studij je zmožna tudi žena in zakaj naj bi se ji tedaj zapirala vrata univerze? Kakor moških, baš tako rabimo tudi ženskih inteligentov. Ne rabimo sebičnežev, pač pa inteligentov delavcev, ki delajo požrtvovalno, in to zna biti ženska čisto bolj kot mnogi moški!

Ženska si je odprla pot navzgor in ti, dragi tovariš, ne boš z vsemi debatami, ki jih želiš, odvezl ženi tega, kar je dosegla do sedaj in niti tega, kar bo še dosegla. Žensk je danes malo preveč na svetu, da bi jim kdorkoli začrtaval njih življenjsko pot. — Nana Sarko.

*

Drugi prispevki o »ženskem vprašanju« pridejo na vrsto drugič.

*

Vsem bravcem, ki se oglašajo: Iz principa priobčujemo v listu le stvari, ki so nam imena njih piscev znana.

nosno človeški organizem odvisen od faktorjev, izraženih v sledeči formuli:

$$\text{Efekt} = s \frac{V \cdot A \cdot t \cdot P}{O} K_1 \cdot K_2$$

Pri tem pomeni s = smer toka, V = napetost v Voltih, A = jakost v Amperih, t = trajanje toka, P = vpliv pola, O = upor človeškega organizma, K in K dve konstanti, o katerih bomo še govorili.

Ako analiziramo poedine faktorje predstojede formule, je reči, da je 1. kar se tiče napetosti toka pri tokih od 100—150 Voltov že opreznost na mestu (egalno ali gre za istosmerne ali pa za izmenične toke, da so toki od 200 V že življenjsko nevarni in da učinkujejo toki 500 V napetosti in več, navadno smrtno.)

Pri tem pa odločuje seveda tudi 2. jakost toka. Le ako pasira človeški organizem neka določena množina elektrike, postane tok smrten.

Ker je pa jakost toka direktno proporcionalna elektromotorni sili in obratno proporcionalna uporu prevodnika, in je enota elektromotorne sile ona, ki proizvaja pri uporu enega Ohma 1 Amper jakosti, je na-

pravno, da je jakost toka razen od njegove napetosti odvisna v nič manjši meri od upora človeškega organizma napram električnim tokom.

Čim večji upor mora pri pasaži skozi človeški organizem premagati električni tok, tem manjša je pri konstantni napetosti njegova jakost. Celoten upor človeškega organizma je pa zopet odvisen od najrazličnejših faktorjev. V tem pogledu moramo razločevati med uporom na mestu, kjer stopa tok v organizem in med uporom na mestu, kjer stopa iz organizma; upor med tema dvema točkama v notranjosti organizma smemo radi njegove neznatnosti zanemariti.

Navadno vstopa tok pri električnih nesrečah v organizem preko ene ali druge roke, redkeje že preko glave, izjemoma preko ostalih delov telesa. Od fiziološkega stanja teh mest je odvisen njihov upor. Vlažna roka propušča električni tok lažje ko suha, nežna, mehka koža lažje nego žuljava in raskava itd. Čim manjši upor, tem večja množina elektrike udre pri konstantni napetosti v telo.

Isto velja za mesto, kjer izstopa elektri-

čni tok iz telesa. Navadno se zgodi to na podplatih nog. Kjer so tla vlažna ali celo sestojeca iz dobrih prevodnikov, je električni tok nevarnejši kakor v obratih s suhim, slabo provodnim podom. Za to je vsepovsod skrbeti, za kar najboljšo izolacijo poda prostorov, kjer so zaposleni ljudje ob električnih napravah. Da igra pri tem tudi obvalo in fiziološko stanje podplatov nog svojo vlogo, je jasno. Človek s potnimi nogami je v večji nevarnosti nego oni s suhimi.

3. Kar se tiče trajanja učinkovanja toka je povsem naravno, da učinkujejo dalj časa trajajoči tok pogubnejše nego momentano se udejstvijoči, zlasti ako upoštevamo pri tem še dejstvo, da se zmanjša pod vplivom daljši čas trajajočega toka tudi upor organizma zlasti na mestu ustopa toka. Koža se napolni s krvjo, postane sočnejša in propušča vedno večje množine elektrike v telo.

Da tok sploh učinkuje na organizem, mora trajati sploh nek minimalen čas. Izmenični toki več milionske sekundne frekvence so tudi pri največji napetosti brez vsakega efekta.

(Se bo nadaljevalo.)

Španski akademiki stavkajo

Pred dvema dnevoma so stopili slušatelji vseh španskih univerz v stavko. Zaradi tega je vlada odredila, da se vse univerze do nadaljnjega zapro. Vzroki stavke so notranje-političnega značaja. Nevarnost je, da pride do velikih kravalov.

NADALJEVANJE TEKMOVANJA ZA PRVENSTVO JUGOSLOV. UNIVERZ.

Preteklo nedeljo se je vršilo na ilirijanski skakalnici v Mostecu tekmovanje za prvenstvo jugoslovanskih univerz. Tekmovanje je bilo izvedeno v zvezi s prvenstvom ljubljanske zimskošportne podzveze. Organizacija je bila vzorna; le škoda, da vreme ni bilo naklonjeno. Tekmovanju je prisostvoval tudi njegov pokrovitelj rektor dr. Slavič.

Rezultati so sledeči:

1. Dečman Tone (univerza Ljubljana) 234.6 točk (25, 24 m).
2. Palme Franc (univ. Zagreb) 215.7 točk (22, 23 m).
3. Baebler Leo (univ. Ljubljana) 212.2 točk (22, 23 m).
4. Šramel Bogo (univ. Zagreb) 207.7 točk (23, 22 m).
5. Šubic Milan (univ. Ljubljana) 183.8 točk (19, 18 m).
6. Levičnik (univ. Ljubljana) 151.9 točk (19, 18 m).
7. Stergar Lado (univ. Zagreb) 139.7 točk (15, 16 m).

Kdo bo smučarski prvak jugoslovanskih univerz, še ni razvidno, ker se mora izvesti še tekmovanje v teku in slalomu, na kar bomo lahko podali splošno oceno.

EINSTEINOVA SPECIJALNA RELATIVNOSTNA TEORIJA.

AKE priredi v sredo 31. t. m. ob 8. uri zvečer v okviru svojih debatnih večerov predavanje o Einsteinovi specijalni relativnostni teoriji. To je prvi del Einsteinovega znanstvenega dela, ki ga je do svetovne vojne dopolnil s »Splošno relativnostno teorijo« in tako dal neko zaključeno sliko fenomenalnega sveta. Ideja se je naglo uveljavila v znanstvenem svetu in v poljudni literaturi prodrla celo v širše plasti. V teku dvajsetih let se je relativnostna teorija že dokaj dobro afirmirala v kljub sodbam, da je to le neka vmesna faza krize v znanosti, ki se je pojavila koncem prejšnjega stoletja.

Predaval bo tov. Pirkovič v predavalnici elektrotituta na tehniki.

Iz uredništva

Vse prispevke za list je treba vsak teden oddati najkasneje do četrtega popoldne.

Tov. A. N. — Litija: Vpisan si bil dva semestra na filozofiji, v zimskem semestru 1933/34 pa si vpisan na juridični fakulteti. V letni semester 1933/34 se ne nameravaš vpisati in vprašuješ, če boš v februarjem terminu l. 1934/35 lahko polagal pravnozgodovinski državni izpit, potem ko boš vpisan v zimskem semestru 1934/35. Vprašuješ, če je ta kombinacija možna. — Odredba o polaganju državnih izpitov na jusu določa, da mora biti kandidat vpisan na juridični fakulteti dva semestra nepretrgoma pred izpitom. Torej s Tvojo kombinacijo ne bo

„Akademski“ smučar

nič. Svetujemo Ti, da se vpišeš v letni semester 1933/34, pljuneš v roke in greš k izpitu če že ne v junijskem, pa vsaj v oktoberskem terminu letošnjega leta.

Tov. I. Z. — Ljubljana: Vprašuješ, kaj napraviti, ko Ti je neki gospod profesor odrekel testiranje. — Prav nič Ti ne moremo svetovati. Udaj se pač v usodo. Drugi semester pa bolj redno obiskuj predavanja in podpis gotovo ne bo izostal.

Notice

Promoviran je bil v sredo 24. januarja na rektoratu ljubljanske univerze za doktorja bogoslovja Rudolf Handželič iz Hardeka pri Ormožu, duhovnik lavantinske škofije in honorarni katehet na realni gimnaziji v Celju. Promoter je bil prof. dr. F. Lukman. — Čestitamo!

Akademski družabni krožek priredi kot zaključek svojih plesnih vaj tradicionalni »Plesni venček« skupaj s starešinskim društvom v vseh prostorih hotela Uniona dne

1. februarja t. l. Po pripravah in poročilih bo to ena najlepših in najodličnejših plesnih prireditev to sezono v Ljubljani.

Akademiki Tehnike Aleksandrove Univerze prirede pod najvišjim pokroviteljstvom Aleksandra I., kralja Jugoslavije svoj »Reprezentančni tehnični ples« dne 3. februarja t. l. v Celju v Narodnem domu. Organizacija prireditve garantira, da bo ples res vseskozi na višku. Kakor doznavamo, se ne bodo te prireditve udeležili samo iz Celja in Ljubljane, ampak vsi odlični predstavniki cele Štajerske. Tovarišem tehnikom želimo mnogo materialnega in moralnega uspeha. Za akademike bo organiziran skupen odhod iz Ljubljane. Vožnja četrtnska.

Dne 20. t. m. je potekel rok za vlaganje prošenj k pripustitvi polaganja pravnozgodovinskega izpita v februarjem roku. Število prijavljenih kandidatov je doseglo rekord, odkar obstoji ljubljanska univerza; vloženi je: piši in beri 143 prošenj. Vsem želimo mnogo uspeha in veselilo nas bo, če bomo mogli tudi vsem 143 čestitati.